FAMILIE OP ZOLDER

Jeugdtoneel in negen scènes

door

ORTWYN ARTS

TONEELFONDS J. JANSSENS B.V.
Tel: 0 33 66 44 00
info@toneelfonds.be
www.toneelfonds.be

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **FAMILIE OP ZOLDER** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties, Facebook en eventuele andere publicaties de volledige titel(s) en naam van de oorspronkelijke auteur: **ORTWYN ARTS** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de letter-grootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van Toneelfonds J. Janssens bv.

Wettelijk depot D/2004/220/
ISBN 978-90-385- 08856

© 2004 Toneelfonds J. Janssens/Ortwyn Arts
www.toneelfonds.be
info@toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.
Tekst- en datamining voor gebruik en training van kunstmatige intelligentie is uitdrukkelijk niet toegestaan. All rights reserved, including those for text- and datamining for AI training and similar technologies.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever

een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken voor de opvoeringen, naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.
Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.
Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!
Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, generale repetities met publiek voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Aanvraag vergunning tot opvoering en Her-opvoering:

1. Aankoop van minimaal **12** tekstboekjes bij de uitgever.
2. Aanvraag en betaling opvoeringsrechten

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, Lees de voorwaarden op www.sabam.be.

Algemene voorwaarden zie www.toneelfonds.be.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Voor Nederland wende men zich tot:

IBVA Holland Auteursrechtenbureau
De Friese Poort 106
1823 BT Alkmaar
072-5112135
www.ibva.nl

PERSONAGES

(9 meisjes – 3 jongens)

ELLEN WILLIAMS: dochter van koekjesfabrikant, zeer enthousiast en gevoelig type. (dezelfde actrice speelt ook Miss Watson en moeder.)

PIETER WILLIAMS: zoon van een koekjesfabrikant, nuchter, plagerig en een toekomstige zakenman (dezelfde acteur speelt ook koetsier en vader.)

ANTHONY WHITE: zoon van een belangrijke Ierse zakenman. (behulpzaam en volhouder.)

EMMA: weesmeisje dat op straat leeft. Gehard door het leven.

MAGGIE: weesmeisje in het huis van de familie White. Boezemvriendin van Mary. Braafste meisje van het tehuis.

MARY: weesmeisje in het huis van de familie White. Zeer sociaal voelend. Durft tegen de massa in te gaan.

AGNES: weesmeisje in het huis van de familie White. Een stevig ruziezoekertje, neemt altijd de touwtjes in handen op een uitgekookte manier.

RUTH: weesmeisje in het huis van de familie White. Meeloopster van Agnes

BETH: weesmeisje in het huis van de familie White. Eveneens meeloopster van Agnes.

ROSIE: weesmeisje in het huis van de familie White. Het zwarte schaap van het tehuis, wordt altijd gebruikt door de slechte clan.

OSCAR WHITE: oudste zoon van mister White, zeer geniepig, en asociaal. (dezelfde acteur speelt rol van opa.)

GWENDOLINE WHITE: dochter van Mister White, besluitloos maar temperamentvol.

KORTE INHOUD

Ellen en Pieter Williams - kinderen van een koekjesfabrikant - mogen van grootvader de zolder opruimen en met de verzamelde spullen naar de rommelmarkt gaan om een zakcentje bij te verdienen. Ellen is meteen heel enthousiast; Pieter is dat minder. Tot ze een oud boek vinden met daarin hun familiegeschiedenis en een stamboom. Ze willen heel die geschiedenis zelf terug beleven en komen zo in het Ierse Dublin terecht anno 1900. Daar ontmoeten ze Anthony en Emma en maken kennis met de familie White en het weeshuis. Een spannende zoektocht in hun familiegeschiedenis is begonnen. Een familiestuk gebracht door jongeren van 12 tot 14 jaar.

DECOR

De bedoeling is dat de verschillende locaties met kleine elementen tijdens de voorstelling zelf ontstaan, aangebracht door Pieter en Ellen. Zo wordt de indruk gewekt dat alles ontstaat uit de rommel die op opa's zolder ligt.

Enkele tips:

Scène 1 : Bij de creatievoorstelling werd deze scène in de hal van het theater gespeeld, tussen allerlei rommel alsof het een standje op de rommelmarkt was. Als Ellen "kom mee" zegt namen de twee acteurs de mensen mee in de zaal.

Op de scène lagen dan opnieuw alle meubels en rekwisieten op een hoop in het midden van de scène. Pieter en Ellen haalden hier dan die spullen uit die nodig waren voor een volgende scène.

De huiskamer van de familie White bestond uit wat kleine brocante zeteltjes en een tapijt. Achter aan de trek hingen kaders schots en scheef. Op de grond en op het teken van Ellen werd de trek op hoogte getrokken zodat de indruk werd gewekt dat de kaders die op zolder lagen plots hun plaats vonden in de woonkamer, ook al hingen ze dan scheef.

De scène in het weeshuis bestond uit een lange tafel, waar Pieter en Ellen dan stoelen rond plaatsten. Aan de trekken wand hingen dan lakens, die ook hier weer opgetrokken werden en zo de indruk gaven dat het de bedden van de meisjes waren.

Er stond ook een klein kastje. (waar de ring wordt in terug gevonden)

Bij de scène in de waszaal werden de lakens van de trek getrokken. Wanneer Rosie in de buurt van de kuip kwam, werd er rook geblazen op de scène.

Op het einde kunnen dan de personages verschijnen in de kaders opgehangen aan de trek.

De bootscène speelde zich af tussen enkele kisten en Anthony en Emma hielden dan op het einde zelf een kader vast, zodat dit de indruk gaf van een fotolijst die op zolder stond.

Uiteraard zijn dit maar enkele tips en is elke regisseur vrij om met de diverse lokaties creatief om te springen. Bij eventuele vragen mag u altijd contact opnemen met de auteur. (www.toneelfonds.be ⇨ links)

Scène 1 : opruimen

PIETER: *(roept van op de zolder naar opa die beneden is.)* Ja opa…… ik zal meteen beginnen met het opruimen van de zolder. Ja opa…. Ik zal Ellen zeggen dat het onbeleefd is je niet aan de afspraken te houden. Ja opa, ik weet dat je niet graag de achterdeur open laat, maar ga nu maar, anders kom je nog te laat voor het biljart…. Ja, ik weet het opa dat Ellen al een uur te laat is, maar daar kan ik toch niets aan doen? Ik was toch op tijd, dat moet je tegen Ellen zeggen. Ja, ik weet het op tijd zijn is de regel van alle regels. Ja, dag opa. God jongens, wat een gedoe zeg. Typisch Ellen Williams: zeer enthousiast zijn over iets, maar dan toch maar weer de afspraak vergeten. Hoe kan je nu in godsnaam zo gelukkig zijn omdat je de zolder mag opruimen? Wat een verloren tijd zeg. Ik had de hele namiddag kunnen chatten, maar nee, Ellen vond het weer eens een fantastisch idee van opa om de zolder op te ruimen.

ELLEN: *(komt binnen)* Hoi, dag Pieter. Zeg is, opa al weg?

PIETER: Ja dat is niet moeilijk hè Ellen, je bent weer eens een uur te laat.

ELLEN: Een uur te laat? Nietwaar, we hadden toch, *(kijkt in haar agenda)* Oei! Ik heb verkeerd in mijn agenda gekeken. Maar ja, ik moest nog even langs Karen gaan, je weet wel, Karen mijn schoolvriendin. Ik zou gisteren mijn geschiedenisboek aan haar bezorgen, maar ik was het vergeten. Was opa boos?

PIETER: Boos? Dat is zacht uitgedrukt, je kent opa, op tijd zijn……..

ELLEN: … is de regel van alle regels. Kom laten we dan maar vlug beginnen.

PIETER: Ellen, ik snap niet dat jij zo stom in opa's val kunt trappen. *(imiteert opa)* Je weet, ik geef niet graag zomaar geld. Voor wat hoort wat, dus als jullie de zolder opruimen kunnen jullie met die oude spullen naar de rommelmarkt en het geld dat jullie daar kunnen verdienen kan dan gebruikt worden voor de kermis.

ELLEN: Maar dat is toch fantastisch! Nu hebben we er drie keer plezier van.

Ten eerste: het opruimen. Ten tweede het verkopen op de markt, en ten derde: het geld dat we ermee kunnen verdienen.

PIETER: Ellen dit is puur tijdsverlies, we moeten hier de hele zaterdag rommelen, dan een zondag verspelen met op de markt te gaan staan. Het is waar: we kunnen wat geld verdienen, maar volgende maand is opa jarig en moeten we een cadeautje kopen en dat doen we dan met het geld dat we op de markt verdiend hebben. Een cadeautje waar Ellen als een kip zonder kop voor naar de winkel vliegt, en dan iets vindt wat opa heel goed kan gebruiken. Opa doet het pakje open en zegt hoe mooi het wel is, maar stiekem denkt hij, 'wat moet ik daar nu mee?', en binnen het half jaar vinden we de inhoud ergens op zolder, terwijl ik al die tijd die we hier aan het verspelen zijn geld had kunnen verdienen op internet of zo.

ELLEN: Ja, met stomme berichtjes te chatten naar je vriendjes zeker. *(Ellen begint Pieter een schort en een hoofddoek aan te binden)*

PIETER: Wat heeft dat nu weer te betekenen?

ELLEN: Zo ben je pas echt iemand van de opruim- en schoonmaakploeg. En eens iets anders aantrekken is toch fijn? Komaan, het werk.

PIETER: Kind!!!!

(Ellen begint in de spullen te snuffelen.)

ELLEN: He kijk, dit is een voorwerp van wel zeker honderd jaar of misschien nog wel ouder.

PIETER: Ja, en dit is een schoteltje uit de Romeinse tijd.

ELLEN: Echt waar? Mag ik eens zien, dat is fantastisch!

PIETER: Welnee, het is een schoteltje uit de schietkraam van de jaren vijftig. Ik kan jou ook alles wijsmaken.

ELLEN: Kijk eens, een boek. Dit is wel heel oud, dat zie je zo. En hier, een stamboom, maar dat is de stamboom van onze familie. Kijk, de naam van opa.

PIETER: Ja en die van Pinocchio ook zeker. Laat eens zien.

ELLEN: Hé onze familie komt uit Ierland.

PIETER: Hier uit het land zeker.

ELLEN: Welnee ongelovige Thomas. Kijk zelf.

PIETER: Dit is wel heel interessant. *(begint te lezen)* Een weesmeisje in Dublin, dat moeilijk geschrift, je zou dit verhaal moeten kunnen zien, driedimensionaal of zo, met de computer.

ELLEN: Dat kan, als je je fantasie gebruikt.

PIETER: Ellen wat ben je van plan?

ELLEN: Kom mee!

Scène 2 : de ontmoeting

ELLEN: Kom, trek deze jas aan en zet deze hoed op.

PIETER: En waarom?

ELLEN: Jij bent nu even de privé-koetsier van de familie White.

PIETER: Privé-koetsier? Rhite

ELLEN: Nee White, de privé-koetsier die zich opwindt over het feit dar sir Anthony weer te laat is op de afgesproken plaats.

PIETER: Anthony is dan vast familie van jou Ellen. Dat kan niet missen.

KOETSIER: *(we horen een kerktorenklok zeven maal slaan)* Zeven keer. Sir Anthony had hier al een uur geleden moeten zijn, maar nee hoor. Zoals steeds is hij weer eens te laat. Altijd hetzelfde met dat kereltje, het is een goede jongen daar niet van, maar op tijd komen, dat kan hij niet. Maar mijn geduld is op, ik ga doen wat zijn vader me al zo dikwijls heeft aanbevolen ”Laat hem gewoon eenss een keertje staan, hij zal het dan wel leren. Op tijd komen is de regel van alle regels.“ Het spijt me Sir Anthony maar ik ben weg. Het is koud, het wordt donker en de paarden moeten op stal.

(De koetsier gaat weg en even later horen we het geluid van een wegrijdende koets. Anthony komt opgelopen en ziet in de verte de koets wegrijden.)

ANTHONY: Hè wacht! Wacht! Het is niet waar hè! Hij is er vandoor. Nu sta ik hier, helemaal alleen in de grote vieze vuile stad, schurk van een koetsier! Ik zal, ik zal…. Mijn vader moet je maar ontslaan, stuk onbekwaam personeel. Maar ja, mijn vader zal je niet ontslaan, hij zal je wel weer gelijk geven, omdat ik eventjes te laat ben, mijn vader zal weer zeggen: “Op tijd komen is de regel van alle regels.” Ho, en ik heb zo’n honger. Oh neen, het is niet waar!H et eten staat in de koets en ook mijn beurs! Wat ben ik toch een sukkelaar.

(Tijdens deze klaagzang is Emma in de buurt komen staan.)

En wat sta jij daar te staan. Wat sta je daar zo naar mij te kijken, heb ik iets van je aan misschien? Nee blijkbaar niet. God, wat zie jij eruit zeg. Zo vuil en stinken; ik denk dat men je ruikt tot in Londen. Wel, wat is er nu? Wil je soms iets van me stelen? Dan heb je pech want al mijn spullen liggen in de koets bij die stomme koetsier die niet wou wachten. En ik heb honger, het is al van deze middag geleden dat ik nog iets heb gegeten.

EMMA: Ik heb al drie dagen niets meer gegeten.

ANTHONY: Ga dan naar huis, lekker iets eten en gezellig bij de warme kachel zitten.

EMMA: Ik heb geen huis.

ANTHONY: Nee jij niet, maar je ouders toch wel?

EMMA: Ik heb geen ouders.

ANTHONY: Geen ouders? En waar woon je dan?

EMMA: Hier, op straat.

ANTHONY: Op straat? Waar slaap je dan?

EMMA: Daar onder die brug, of daar in die poort.

ANTHONY: Maar dat kan toch niet! En ik maar klagen over mijn kleine ongemakjes. Jij moet worden geholpen zeker weten. Ik neem je mee naar mijn vader, die heeft een weeshuis. Maar ja, dat is alleen maar bestemd voor meisjes uit de betere stand, voor meisjes die veel geld hebben. En toch kan jij hier niet op straat blijven rondhangen. Ik neem je mee, we zullen wel zien hoe mijn familie reageert. Hoe heet je? Wat is je naam?

EMMA: Naam? Ik heb geen naam.

ANTHONY: Geen naam? Dat kan toch niet, iedereen moet een naam hebben. Wacht, ik zal je voortaan Esther noemen. Nee, dat is niet zo goed, heu,… Emma dat klink wel mooi voor jou. Ik noem je Emma. Dag Emma, aangenaam, ik ben Anthony.

EMMA: Dag, Emma.

ANTHONY: Kom Emma, we gaan proberen bij ons thuis te geraken en de familie te overtuigen dat we jou moeten opvangen. Maar het zal niet gemakkelijk zijn!

(Pieter en Ellen komen terug in het licht staan.)

PIETER: Ellen, wat was dat eigenlijk van dat weeshuis voor rijke meisjes?

ELLEN: Wel, de vader van Anthony is schatrijk en bezit verschillende fabrieken, waaronder een weverij en ook een wasserij. Hij heeft ook een opvanghuis voor weesmeisjes uit de hogere stand.

PIETER: Dat is interessant, dat wil ik wel eens zien.

ELLEN: Wat hoor ik daar? Het achtste wereldwonder is in de maak, Pieter Williams raakt geïnteresseerd in meisjes. Pas maar op Pietertje, straks word je nog verliefd. Weet me dan wel op tijd te zeggen welke schoonheid je verkiest, want misschien wordt ze wel mijn betovergrootschoonzusje.

PIETER: Ach, zo bedoel ik het niet. Kan jij nou nooit eens ernstig zijn.

ELLEN: Zegt Pieter heel serieus en wordt rood tot achter zijn oren. Kom, we gaan een kijkje nemen naar de meisjes van je dromen. Nu, of ik stop onmiddellijk met dit boek te bestuderen.

Scène 3 : de weesmeisjes

(Maggie en Mary zijn bezig de tafel te dekken in de slaap- en eetzaal, en delen hun diepste geheimpjes met elkaar.)

MAGGIE: Oh Mary, ik heb vannacht…., ik heb vannacht gedroomd van de tuinman. Gek hé.

MARY: Maggie?Je hebt toch geen slechte gedachten gehad, je bent toch niet verliefd of zo?

MAGGIE: Welnee, dat is het niet, maar het is wel een mooie man. Ik weet niet wat het is, ik…… Maria, voel jij je hier nooit eenzaam, pas op begrijp me niet verkeerd, jij bent er altijd voor mij, maar ik mis mijn mama en papa wel eens. Jij hebt nooit een moeder of vader gekend, ik wel, ze waren zo lief.

MARY: Jij hebt denk ik een lekkere knuffel nodig. Kom eens hier.

(Op dat moment komen Agnes, Ruth en Beth binnen.)

AGNES: Het is niet waar, ze zijn weer samen en ze moeten weer eens flauw doen.

BETH: Ja, alsof ze elkaar niet kunnen missen.

RUTH: Als jij er niet bent ben ik zo ongelukkig. *(imiteert Maggie)*

MARY: Wat hebben jullie toch tegen ons?

MAGGIE: Wij doen toch niets verkeerd?

AGNES: Nee?Doen jullie niets verkeerd? Let dan maar eens goed op. *(Agnes neemt een kruik melk en giet die over de tafel uit en doet dan plots heel verontwaardigt)* Ik dacht dat jullie zaalkarwei hadden, moet je eens zien hoe die tafel hier bij ligt

BETH: Akkes. En dat ligt hier al zo van deze morgen.

RUTH: Ja, wij kunnen veel verdragen, maar dit gaat nu toch wel een beetje te ver.

MARY: Wat zijn jullie van plan?

MAGGIE: Wat gemeen.

AGNES: Horen jullie dat meisjes? Ze vinden ons gemeen, dat mogen we niet pikken.

AGNES, RUTH & BETH: Miss Watson!! Miss Watson!!!

MAGGIE: Zwijg! Straks komt ze echt naar hier.

AGNES: Echt? Dat is beter dan dat ze vals naar hier komt.

MARY: Jij bent toch een vervelend mens.

(op dat moment komt miss Watson binnen)

MISS WATSON: Was dat tegen mij?

MARY: Nee Miss Watson helemaal niet, ik had het tegen Agnes.

AGNES: Ja, omdat ik opmerkingen maakte, over hun karwei prestaties

RUTH: En, dat ligt er hier zo al bij van deze morgen, Miss Watson. Ons tehuis onwaardig, Miss Watson.

MAGGIE & MARY: Maar jullie liegen, jullie zij grote leugenaars!

(Op dit moment komt Rosie binnen.)

AGNES: Ha Rosie, jij komt als geroepen, heb jij vanmorgen niet met de melk gemorst, per ongeluk uiteraard.

(Ruth en Beth dwingen haar dit te bevestigen door haar een stoot in de rug te geven.)

ROSIE: Ja dat heb ik gedaan, ik heb gemorst vanmorgen.

MARY: Weer zo'n leugenaarster.

MAGGIE: Rosie, waarom kies je nu weer hun kant?

ROSIE: Misschien was het gisteren, of nee het was toch vanmorgen, of nu, ik weet het niet meer.

MISS WATSON: Meisjes alsjeblieft zeg, gedraag jullie nu eens als keurige jongedames, we geraken er toch niet uit. Ruth en Beth maken jullie de tafel maar schoon.

RUTH & BETH: Wij?

(Agnes trekt een snuit naar Miss Watson die dit blijkbaar gezien heeft.)

MISS WATSON: Dat heb ik gezien Agnes. Je weet, ik heb ogen op mijn rug; ik verwacht je binnen een uurtje op mijn kantoor.

AGNES: Maar dat is niet eerlijk.

MISS WATSON: Geen commentaar Agnes, je maakt het alleen maar erger. *(Miss Watson gaat af)*

AGNES: Daar zal je voor boeten Rosie, en zeker jullie Maggie en Mary.

Scène 4 : Het voorstel

ELLEN: Zeg Pieter, kijk toch maar een beetje uit dat je niet de verkeerde kiest. Wie weet wat staat je dan nog allemaal te wachten.

PIETER: Hou nu toch eens op Ellen. Jij bent al even lastig als die Agnes. Trouwens, schiet maar een beetje op, want we moeten nog een paar bladzijden verder. Ik wil wel eens weten hoe Anthony zijn familie gaat overtuigen. Maar als we op jou moeten wachten is deze bladzijde al omgeslagen voor we er aankomen.

(Oscar, vader en Gwendolin zitten te wachten in de woonkamer.)

VADER: Maar waar blijft hij nu?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneelfonds.be de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

bestellen@toneelfonds.be

03 3664400

TONEEL FONDS VANSSENS

Voor de juiste keuze